WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ROK III WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1928 R. NUMER 14

NOWE PRĄDY SPOŁECZNE

Doroczna konferencja pracy odbyła się w Genewie w okresie od 30 maja do 16 czerwca r. b. Na porządku obrad, oprócz spraw drobniejszej natury, znajdowały się dwa zasadnicze punkty: zapobieżenie nieszczęśliwym wypadkom przy pracy i sprawa metod ustalania płac minimalnych w tych gałęziach przemysłu—szczególnie chałupniczego—gdzie nie istnieją organizacje zawodowe przedsiębiorców i robotników. a płace są wyjątkowo niskie. Pierwsza z tych spraw

La convertion d'Albert Thomas

zostanie załatwiona dopiero w roku przyszłym, zapewne przez uchwalenie odpowiednich „zaleceń", w drugiej — uchwalono projekt konwencji międzynarodowej. Każde państwo, ratyfikujące tę konwencję, będzie obowiązane do stosowania metod ustalania płac w dziedzinach wytwórczości, odpowiadających wyżej przytoczonym warunkom.

Konferencje pracy wywołują coraz mniej entuzjazmu wśród ideowych społeczników, a nawet wśród sfer robotniczych. Już sam fakt corocznych konferencyj odbiera im charakter sensacji, sprowadzając te posiedzenia do zwykłych poczynań, podobnych do sesji parlamentów. Z patosem powtarzane deklaracje XIII części Traktatu Wersalskiego, zapowiadające utrwalenie drogą konwencyj i ustaw pokoju społecznego i streszczające się w sławnej formule: „pokój powszechny może być zbudowany jedynie na podstawie sprawiedliwości społecznej" — bledną stopniowo w zetknięciu się z realizmem życia. Zrównania warunków pracy, a więc w pewnej mierze i kosztów produkcji, nie udało się dotychczas osiągnąć w płaszczyźnie międzynarodowej. Wymownym przykładem bezsilności instytucji genewskiej w tej dziedzinie jest historja konwencji o czasie pracy, uchwalonej w r. 1919 w Waszyngtonie, i uważanej przez świat pracowników za kamień węgielny ustawodawstwa społecznego. Najważniejsze państwa przemysłowe z Anglją i Niemcami na czele nie ratyfikowały tej konwencji. Niemieckie ustawy są nawet w sprzeczności z zasadami konwencji i jak wiadomo — pomimo udziału socjalistów w rządach Rzeszy — można w Niemczech pracować w przemyśle 10 godzin (a nawet więcej) dziennie. W Polsce obowiązują nieelastyczne przepisy o 46-godzinnej pracy tygodniowej. Tak wygląda w praktyce międzynarodowe zrównanie warunków pracy na podstawach sprawiedliwości społecznej...

Najważniejszem jednak źródłem sceptycyzmu w stosunku do konferencji pracy jest fakt, że biorący w niej udział delegaci robotników idą pod sztandarem socjalistycznej centrali związków zawodowych (t. zw. „międzynarodówki amsterdamskiej"), a więc pod hasłem walki klasowej. Tymczasem jednak we wszystkich przodujących społeczeństwach i ugrupowaniach ludzkich tendencje harmonji i współdziałania biorą górę nad hasłami walki i nienawiści. Przewaga pierwszego kierunku wynika poprostu z lepszych rezultatów

dla całego społeczeństwa, a w pierwszej linji dla sfer robotniczych. Współdziałanie związków robotniczych z przedsiębiorcami w Stanach Zjednoczonych ugruntowane jest niezawodnie. Ustrój syndykalistyczny we Włoszech, kierunek porozumienia z robotnikami, reprezentowany w Anglji przez Sir A. Monda, działalność „Pracy Polskiej" w naszym kraju—oto poszczególne obrazy tej *powszechnej* dążności.

Dyrektor Międz. Biura Pracy, znany p. Albert Thomas, aczkolwiek radykalnych przekonań, zbyt jest inteligentnym i doświadczonym działaczem, aby nie odczuć nowego ducha czasu. Rozumie on, że trzeba płynąć z prądem, jeżeli nie chce się Biura genewskiego osadzić na mieliźnie. Więc też, nie bacząc na zastrzeżenia dawnych towarzyszów broni, socjalistów ortodoksyjnych, studjuje od pewnego czasu nowe możliwości, zwłaszcza w ramach współzależności postulatów społecznych oraz procesów i zjawisk gospodarczych.

Pan Thomas przeprowadził nawet studja we Włoszech, badając system faszystowskich korporacyj. Reprodukowana karykatura, pochodząca z genewskiego tygodnika „Le Pilori", przedstawia w swoisty sposób „nawrócenie się" Dyrektora Biura Pracy.

PRZEGLĄD PRASY

Trzeci już rok wychodzi w Warszawie organ Instytutu Naukowej Organizacji pod nazwą „Przegląd Organizacji". Jest to miesięcznik, którego dokładne studjowanie śmiało można polecić każdemu, kto interesuje się zagadnieniem współczesnej racjonalnej organizacji. Obecnie ukazał się siódmy, lipcowy zeszyt „Przeglądu", o tyle niepozbawiony pewnej swoistej pikanterji, że zawiera referat znakomitego działacza amerykańskiego, jednego z pionierów i twórców nauki o organizacji — Harringtona Emersona.

Odsyłając czytelnika do wspomnianego zeszytu „Przeglądu", celem szczegółowego zapoznania się z poglądami Emersona na zagadnienia organizacji, cytujemy niżej niektóre ciekawsze lub oryginalniejsze poglądy: „Nie widział lasu, gdyż cała jego uwaga skupiona była na liściach. Nie wiedział, że lato się zbliża, ponieważ termometr wskazywał, że dzień był chłodniejszy... Im bardziej intensywnie kierownictwo ześrodkowuje swą uwagę na drobiazgach, tem bardziej staje się podobne do kogoś, kto przyjmuje zwykły wir wody za główny prąd rzeki... W wielkiem zagadnieniu, jakiem jest naukowa organizacja, musimy wszyscy poprawiać nasze niezmiernie pożyteczne badania nad czasem i ruchami przez obserwowanie wielkich prądów".

Dwa są obecnie — według Emersona — ważne prądy przemysłowe, które muszą znaleźć zastosowanie dla dobra ludzkości. Pierwszy — to mechanizacja pracy: „maszyny poruszane siłą mechaniczną są szybsze, mocniejsze i mogą nieprzerwanie wykonywać pracę mniejszym kosztem niż mięśnie; węgiel i nafta są tańsze, niż mięso i chleb". Drugim ważnym faktem w nowoczesnym przemyśle jest specjalizacja pracy.

Jeżeli dodać do tego posuniętą do 100% wydajność pracy — to osiągniemy trzy podstawowe czynniki, składające się na rozumne zorganizowanie przemysłu, zmniejszenie kosztów czynników wytwórczych oraz zmniejszenie godzin obsługi. Emerson stwierdza dalej, że wszystkie te zabiegi wtedy tylko dadzą ostateczny efekt pożyteczny, jeśli robotnik będzie zarabiał tyle, że stanie się poważnym odbiorcą towarów przemysłowych i będzie miał dość czasu wolnego od pracy, aby móc wykorzystać przyjemność posiadania tych wytworów przemysłowych.

„Każdy wół potrafi dźwigać ciężar, ale niezbędna jest wiedza teoretyczna oraz doświadczenie przemysłowe dla projektowania, budowy i obsługi maszyny parowej. Tak samo niezbędna jest ścisła wiedza teoretyczna i obeznanie z przemysłem do projektowania i stosowania organizacji naukowej.

Na szczęście zasady są bardzo proste i łatwe do zrozumienia: prawidłowe zaprojektowanie, zbudowane i kierowane maszyny do spełniania ciężkiej pracy.

Rozumni ludzie do obsługiwania.

Rozumne kierownictwo do koordynowania maszyn, ludzi, materjałów i metod.

Naukowy podział zysku między tymi, kto produkuje, kto dostarcza urządzeń i tymi, kto spożywa i tymi, kto kieruje.

Nie można osiągnąć maksymalnej wytwórczości bez możności sprzedaży.

Niema powodu, żeby Polska nie mogła przyjąć i rozwinąć tych wspólnych zasad, gdyż środków pieniężnych, o które jest trudno, wymagają one niewielkich, a rozum i pogląd szeroki nic przecież nie kosztuje".

KRONIKA

Dn. 10 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku, na którem — między innemi — postanowiono przyjąć w skład członków Związku następujące firmy: Mokotowska Fabryka chemiczno-farmaceutyczna Adolf Gąsecki i S-wie, w Warszawie, Belgijska 7, oraz Fabrykę chemiczną „Ege" B. Soborski i S-ka w Warszawie, ul. Burakowska 15.

W związku z organizacją Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, p. Minister Przemysłu i Handlu wyznaczył następujące organizacje gospodarcze, jako uprawnione do powołania radców Izby Przemysłowo Handlowej w Warszawie: Związek Przemysłu Chemicznego — 2-ch radców; Polski Związek Przemysłowców Metalowych—4-ch radców; Związek Zawodowy Cukrowni b. Królestwa Polskiego—1-go radcę; Stowarzyszenie Zawodowe Przem. Budowlanych Królestwa Polskiego—1-go radcę; Związek Elektrowni Pol. 1-go radcę; Polski Związek Przemysłowców Garbarzy—1-go radcę; Polski Związek Przedsiębiorstw Elektrycznych — 1-go radcę; Związek Zawodowy Papierni Polskich — 1-go radcę; Związek Młynarzy Polskich — 1-go radcę; Związek Przemysłowców Ceramicznych — 1-go radcę; Stowarzyszenie Przemysłowców i Kupców Drzewnych Państwa Polskiego — 1-go radcę; Związek Fabrykantów Octu w Polsce — 1-go radcę; Związek właścicieli Fabryk Cukierniczych i Przetworów Owocowych w Polsce — 1-go radcę; Stowarzyszenie Zakładów Graficznych w Warszawie — 1-go radcę; Związek Wytwórców Tektury Smolowcowej, Przetworów Smołowcowych i Asfaltu w Rzeczyposp. Polskiej — 1-go radcę; Związek Fabrykantów Wyrobów Perfumeryjno-Kosmetycznych i Mydeł Toaletowych w Polsce — 1-go radcę; i Związek Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem — 1-go radcę.

Główny Komisarz Wyborczy wyznaczył dzień 3-ci sierpnia r. b. jako termin odbycia ogólnego zebrania Związku Przemysłu Chemicznego, poświęconego wyborom radców. Stosownie do postanowień Statutu Związku, Zarząd roześle wkrótce specjalne zawiadomienia o ogólnem zebraniu.

NA MARGINESIE

W odległych krainach Wschodu — Persji, Afganistanie czy Turcji—tradycja i temperament mieszkańców składają się na to, że wszelkie urzędy działają z właściwą tym krajom powolnością; wszystkie sprawy są odkładane, a interesantom stale się powtarza: *Jawasz, jawasz* (poczekaj, poczekaj, przyjacielu...).

Trzeba z ubolewaniem stwierdzić, że i w Polsce ten sposób urzędowania coraz więcej się rozpowszechnia. Szereg postulatów, zgłoszonych w Ministerstwach przez nasz Związek i uznanych odrazu za bezspornie słuszne, czeka na rozstrzygnięcie przez całe lata (np. 19 miesięcy!). Wnioski, które dawniej były przedmiotem sporu między różnemi gałęźmi produkcji, a obecnie — po uzgodnieniu — zmierzają na pewnym odcinku do poprawy bilansu handlowego, nie mogą się przez długie miesiące doczekać realizacji. Gdy jedno Ministerstwo zwraca się do innego w sprawie opinji o naszym bezspornym zresztą wniosku, to opinja w prostej sprawie wpływa dopiero po 3-ch miesiącach.

Jedna z fabryk chemicznych pragnie sprowadzić z zagranicy sitko porcelanowe, wartości 9 zł., jako wzór dla zamówienia w kraju paru tysięcy takich sitek. Na pozwolenie przywozu czeka 4 miesiące. Papiernia zdobywa się na sprowadzenie wielkiej nowoczesnej maszyny, lecz w czasie transportu pęka wałek ebonitowy i na pozwolenie przywozu trzeba czekać długie miesiące, a tymczasem maszyna papiernicza jest unieruchomiona.

Podpisane już oddawna rozporządzenia nie mogą się doczekać publikacji, aby mogły nareszcie obowiązywać.

Jawasz, jawasz...

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 66 z dn. 30 czerwca 1928 ukazało się pod poz. 613 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 8-go czerwca 1928 w sprawie Statutu Rady do spraw dozoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku.

Zadaniem Rady jest rozważanie, opinjowanie i przedstawianie projektów, dotyczących spraw dozoru nad artykułami żywności. W skład członków Rady wchodzi, między innymi, jeden przedstawiciel przemysłu.

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 5-go lipca 1928 ukazały się pod poz. 624 i 625 rozporządzenia z dn. 15-go maja i z dn. 24-go maja r. b. o ulgach celnych.

Pierwsze rozporządzenie przewiduje, że przy przywozie: izolatorów niemontowanych o wadze sztuki powyżej 2 kg.; t. zw. „walczaków", t. j. zbiorników pary i wody do kotłów wodnorurkowych; skrzynek sekcyjnych kotłów wodnorurkowych, części kotłowych osobno niewymienionych, jako to: dna wygięte, siodła do kotłów sekcyjnych, nasady, zamykadła wszelkich typów, pokrywy włazowe i t. p.; izolatorów elektrycznych montowanych — stosowane będzie cło ulgowe, wynoszące 20% cła normalnego. Ministerstwo Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu orzeka o stosowaniu ulgi. Rozporządzenie weszło w życie dn. 7-go lipca i obowiązuje do dn. 31 grudnia r. b.

Drugie rozporządzenie stanowi, że następujące towary płacić będą przy przywozie cło, wynoszące wskazany odsetek cła normalnego: Kwas azotowy skoncentrowany (powyżej 40° Be),—75%. Organiczne związki barwiące syntetyczne do wyrobu laków pigmentowych za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu 60%. Papier wymieniony w poz. 177 p. 6 b. III i p. 11 a, b, do wyrobu papieru światłoczułego za pozwoleniem Minist. Skarbu—20%. Przędza konopna w motkach nienitkowana od Nr. 6 do Nr. 20 (numeracji angielskiej) włącznie, do wyrobu węży parcianych dla celów pożarnictwa za pozwoleniem Min. Skarbu — 40%. Przędza z włókien ramji w kłębkach lub na szpulkach surowa, nienitkowana, do wyrobu węży pożarniczych za pozwoleniem Min. Skarbu 20%. Rozporządzenie weszło w życie dn. 7-go lipca i obowiązuje do dn. 31-grudnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 68 z dn. 5-go lipca 1928 ukazało się pod poz. 626 rozporządzenie z dn. 25-go czerwca r. b. o czasowem zawieszeniu cła wywozowego na ługi glicerynowe pomydlane.

Rozporządzenie to zawiesza cło wywozowe na ługi glicerynowe, objęte poz. 253 taryfy celnej, na czas od dn. 5-go lipca do 5-go listopada r. b. Rozporządzenie to zostało wydane w ścisłem porozumieniu z naszym Związkiem.

W „Monitorze Polskim" Nr. 158 z dn. 12-go lipca 1928 ukazało się pod poz. 279 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28-go czerwca 1928 o przepisach wykonawczych do rozporządzenia o zwrocie cła przy wywozie materjałów wybuchowych.

ECHA

Polityka współczesna opiera się przeważnie na momentach natury gospodarczej. Tradycyjny typ dyplomaty-światowca, posiadającego kunszt zręcznego okłamywania, stopniowo zanika, ustępując pola dyplomacie z wykształceniem i przygotowaniem ekonomicznem. Praktyka powojenna wykazała, że przemysłowcy lub kupcy, przenoszący się wprost od warsztatu pracy na placówkę dyplomatyczną, lepiej potrafią bronić interesów swego kraju, niż rutynowani politycy. Związek nasz niejednokrotnie formułował postulat wzmocnienia kadrów naszego Ministerstwa Spraw Zagranicznych siłami gospodarczemi. Możemy z prawdziwą radością oznajmić o fakcie objęcia stanowiska doradcy ekonomicznego Min. Spraw. Zagr. przez p. Antoniego Wieniawskiego, znanego ekonomistę i długoletniego Prezesa Rady Banku Handlowego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2 *	1,95 „
Azotan amonowy *	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	275 „
Formalina 30%	220 „
Fosforyty rachowskie surowe	3,50 „
Gliceryna farmaceutyczna 90%	380 „
„ techniczna biała 85-88%	315 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	250 „
Klej skórny	400 „
Krezol	135 „
Kwas azotowy 30° Be. w przel. na 100 % HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 140 „
„ siarkowy 66° Be	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	8 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka fosforytowa rachowska 16.5% P_2O_5	6,56—7,50 zł.
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	19 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	295 „
„ „ saponifikat	285 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	27.50 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 % *	w złocie 4045 „
Soda amonjakalna	26 „
„ kaustyczna	61 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	10 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,12—13.76 „
Toluen czysty	103 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00.** Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60.**
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5
Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 — Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. — Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11